

Qüestió de consens

CiU, ERC, ICV-EUiA i la CUP acorden una data, 9 de novembre de 2014, i una pregunta doble per la consulta: “Vol que Catalunya esdevingui un estat?” i, en cas afirmatiu, “Vol que aquest estat sigui independent?”. Demanem al polític Ferran Requejo que analitzi la qüestió i a l'economista Modest Guinjoan quin model econòmic i social de país cal bastir.

Consens de pràcticament dos terços del Parlament de Catalunya a favor d'una consulta, amb pregunta i data concretes. I consens a l'Estat espanyol, amb el PP, el PSOE i UpyD en contra de la consulta sigui quina sigui la qüestió –ja hi estaven en contra abans de conèixer com estava formulada.

La consulta es vol celebrar el 2014, concretament el 9 de novembre, i tindrà una pregunta doble –o en arbre– que demanarà, en primer lloc, si el votant vol que Catalunya sigui un estat. Si la resposta és afirmativa –previsiblement a la mateixa papereta– haurà de respondre sí o no a una segona pregunta: “Vol que aquest estat sigui independent?”.

Aquesta fórmula ha permès el consens entre els independentistes, sobretot ERC i la CUP –que pressionaven per una pregunta simple a l'estil escocès, “Escòcia hauria de ser un país independent?”– i els federalistes i confederalistes d'Iniciativa i Unió Democràtica de Catalunya (UDC), respectivament. El líder d'UDC, Josep Antoni Duran i Lleida, ja havia demanat que es demanés si es volia un “estat propi” perquè aquesta formulació permetia anar també cap a un estat confederat amb Espanya. De la mateixa manera, els federalistes

d'ICV-EUiA –i algunes veus crítiques del PSC com Joan Ignasi Elena o Àngel Ros no representades– volien una opció que permetés pronunciar-se sobre la voluntat de més autogovern sense haver de votar per la independència.

La fórmula finalment elegida permet diferenciar els partidaris de l'actual relació amb Espanya –que votarien no a la primera pregunta– del bloc dels que volen avançar en el reconeixement nacional de Catalunya, vulguin independència o no, i després discernir quins són independentistes –tot i que serà impossible filar més prim.

Una pregunta amb resposta triple, com suggerien alguns federalistes, hauria dividit tot l'univers de votants en tres compartiments estancs, excloents entre sí: els favorables a l'*statu quo* actual; els federalistes i els independentistes. I, tot i així, la subtil desaparició entre federalistes i confederalistes tampoc s'hauria pogut fer –és més, potser s'hauria d'haver discutit prèviament si s'havia de demanar per un estat federal o confederal.

En la tria d'aquesta fórmula haurien tingut un paper destacat el president Artur Mas i el coordinador d'ICV, Joan Herrera, davant la pressió insistent de l'Esquerra Republicana d'Oriol Junqueras, que amenaçava de no votar

D'esquerra a dreta: Francesc Homs (conseller de Presidència/CDC), Antoni Espadaler (con-

els pressupostos de la Generalitat i havia convocat un acte reivindicatiu per dissabte passat, 14 de desembre, amb el títol de “Votar és la via. Tots per un #noupaís”. L'anunci del consens va arribar dos dies abans d'aquest acte, el dimecres, dia 12.

De fet, l'anunci es va avançar dues setmanes, ja que diversos rumors deien que s'anunciaria l'última setmana de l'any –se sabia, per exemple, que s'havia avisat als consellers nacionals de Convergència que estiguessin loca-

seller d'Interior/ UDC), Jordi Turull (CDC), Joana Ortega (vice-presidenta del govern/UDC), Artur Mas (president de la Generalitat), Oriol Junqueras (ERC), Joan Herrera (ICV), David Fernández (CUP), Marta Rovira (ERC) i Joan Josep Nuet (Esquerra Unida i Alternativa-EUIA).

litzables aquells últims dies de l'any, preparats per a una reunió d'urgència. El mateix President Mas, en anunciar protocol·lariament el consens sobre la pregunta al Palau de la Generalitat, va dir que el pacte s'havia assolit ràpidament, "en dos dies".

El president d'Esquerra Republicana de Catalunya, Oriol Junqueras va afirmar que hauria preferit una resposta senzilla però que, finalment, una fórmula que inclogués el terme "estat independent", ni que fos com a segona opció, era vàlida perquè, en el moment

actual, servia per a integrar "les sensibilitats de la majoria de la societat catalana". També la CUP era contrària a una pregunta encadenada com la que finalment s'ha aprovat i no van descartar que, com ha passat a Escòcia, s'acabi simplificant.

L'encert de la pregunta és que unionistes, federalistes i confederalistes hauran de concretar les seves propostes

Clarificar escenaris. El veritable encert de la pregunta –si realment s'acaba fent la consulta– és que hauria de clarificar els projectes de futur que cada posicionament polític sobre la re-

El PSC serà titllat d'incoherent des de fora del seu partit –ICV-EUiA– i des de sectors crítics del partit

lació Catalunya-Espanya (sense entrar en partits: unionistes, independentistes, federalistes i confederalistes) pot oferir als catalans.

L'independentisme pot despertar dubtes sobre la viabilitat econòmica d'un nou estat però no sobre l'objectiu final: un estat independent.

L'unionisme no federalista hauria d'aclarir si l'actual *statu quo* és etern o, fins i tot, retràtil, ja que el projecte d'Estat espanyol del mateix PP no amaga certes intencions involucionistes.

Però sobretot el federalisme i el confederalisme haurien de tenir un projecte clar, amb algun suport a Espanya, i, per tant, realitzable.

La qüestió és que la victòria d'un sí però no (sí a un estat però no a la independència) tampoc no garantiria que l'Estat espanyol es dignés permetre una reestructuració federal o confederal de l'estat per donar resposta a aquest desig expressat a la consulta. Menys encara quan el partit espanyol que es vanta de projecte federal, el PSOE –i a Catalunya, el PSC–, nega l'opció de celebrar la consulta i deixar que els catalans optin per aquest "estat no independent" –possiblement federat– que ells mateixos diuen defensar.

D'aquí al 9 de novembre s'haurien de dibuixar els escenaris possibles per a l'endemà de la consulta.

El 9 de novembre encara no hauran passat dos mesos després del referèndum d'Escòcia

Si el federalisme del PSC –i el PSOE– no es defineix i concreta, el partit dels socialistes podria sortir encara més malparat del que vaticinen algunes enquestes. D'una banda, perquè els seus rivals d'Iniciativa els acusaran d'incoherència amb el dret a decidir i el federalisme. D'altra banda, perquè diversos moviments interns ja malden per aquest moviment a favor de la consulta. A l'Avançem de Joan Ignasi Elena i l'Agrupament Socialista d'Àngel Ros i Marina Geli, s'ha sumat ara Socialisme, Catalunya i Llibertat, que lidera Toni Comín i agrupa gent vinguda de grups crítics constituïts abans de l'últim congrés del PSC, com ara l'ex-alcalde de Campdevàrol Núria López Rodríguez.

La data. L'elecció del 9 de novembre com a data per a celebrar la consulta sobta perquè no fa cas de l'informe del Consell Assessor per a la Transició Nacional-CATN (vegeu entrevista amb Ferran Requejo en aquesta pàgina). El 18 de setembre se celebrarà a Escòcia un referèndum d'independència, aquest sí, pactat amb el Regne Unit, vinculant i definitiu. El CATN havia aconsellat que la consulta catalana se celebrés abans d'aquesta data o es distanciés uns dos mesos i mig per evitar interferències –tant en un sentit com en un altre.

La tria del 9 de novembre coincideix amb el vint-i-cinquè aniversari de la caiguda del mur de Berlín, però no té cap altra significació aparent i els partits no han explicat encara el perquè de la tria.

Al contrari del que semblava fa dues setmanes, la data i la pregunta han estat elegides abans que no la via preferida per formular la petició sobre la consulta al govern espanyol. Ja s'havia anunciat als quatre vents –tot i que no oficialment– que el Parlament de Catalunya votaria el 4 de desembre la petició al govern espanyol perquè transferís la competència per a convocar referèndums mitjançant la via de l'article 150.2 de la Constitució. Aquesta data es va posposar; segurament es votarà a mitjan gener i, en canvi, data i pregunta han arribat abans de Nadal, els Innocents o Reis.

Potser perquè la via és més complexa que la formulació de la data i la pregunta.

Àlex Milian

Què us sembla que la pregunta sigui en forma d'arbre?

—La pregunta és com la que havíem recomanat des del Consell Assessor per a la Transició Nacional, en el sentit que es preguntés clarament sobre la independència, sobretot perquè és molt important de cara a la comunitat internacional, però articulada en dues preguntes. Això introdueix una mica més de complexitat, sobretot a l'escrutini, però tampoc una gran complexitat. I potser té un avantatge sobre la pregunta directa, com és l'escocesa, i és que permet quantificar no sols quants estan a favor de la independència –que és el que realment es pregunta– sinó també quants estan en contra de l'*statu quo* i a favor d'un estat –per tant volen més autogovern, reconeixement nacional, etc.

—Penseu que aquest model de pregunta s'ha triat per por o per fer-la més inclusiva?

—Crec que ha estat inclusiva. Crec que és important que el màxim nombre de partits estigui a favor d'aquesta pregunta, des d'Iniciativa a les CUP, CiU i ERC, de manera que arriben gairebé als dos terços del Parlament. Crec que és una pregunta inclusiva i, a més, no és confusa i és neutra. Els requisits per a un referèndum des d'un punt de vista democràtic és que les preguntes siguin clares i neutres. I aquesta ho és. Ha estat una formulació hàbil per part dels partits perquè puguin acceptar-la tots.

—Això provocarà que surtin tres grups de respostes: els del no, els del sí a l'estat i el no a la independència i els del sí a l'estat independent. Complica la independència o la clarifica?

—Crec que és pràcticament el mateix que si preguntessin sobre la independència amb una pregunta senzilla tipus Escòcia, perquè al final el que has de comptar és el nombre absolut a favor de la independència o en contra de la independència: un nombre de vots a una banda i un altre nombre, a l'altra, i el que ha guanyat, ha guanyat. Amb aquesta formulació el que es podrà saber és el nombre de vots en contra de l'*statu quo*: és una informació addicional que tindrà.

—Allunyar la data de la consulta de l'11 de Setembre és bona idea?